

Skåneleden 1 Kust till Kustleden

Ettapp 14 Koarp - Brammarp

Distans: 17 km

Fjärran från bebyggelse men rikligt med skog och småvägar. Annorlunda naturmiljöer och växter kantar leden. Övernatta i vindskydd eller stuga.

Längs denna ettapp känns civilisationen fjärran. Ta klivet ut i storskog och blötmark, följ skogsvägar och flera sträckor med spångad led. Kom ihåg att fuktig spång kan vara hal. Enstaka betesmarker med djur passeras.

Längs sträckan finns flera områden med mycket höga naturvärden insprängda i landskapet. Några av dem är klassade som nyckelbiotoper och en del avsatta som naturreservat.

Människan har sedan tidernas begynnelse kämpat med och mot naturen. Odlingar och beten har krävt ansning och tillrättaläggning av skog och mark. Våtmarken fick tidigt ett pris på sitt huvud. Med dikning och uträtning av vattendrag har ett stort antal bekämpats. De som undkommit är idag högt värderade. Utmed ettappen finns flera värdefulla vatten- och artrika områden.

Skåneleden passerar över Koarpsmossen, en relativt opåverkad myr med välutvecklad tuvahöljstruktur. På mossen växer tuvull, fuktsökande vitmossor och vitag. På holmarna kan man se den vackert gulblommande myrliljan.

Ett stycke från leden finns Djurholmamossen, Åstarpemosse och våtmarken Pennebo med ständigt strilande vattenkällor. Djurholmamossen är med sina stora och sluttande myrmarker unik för Skåne och Åstarpemosse betraktas som ett av landets mest värdefulla våtmarksområde. Sitter du tyst, helst i gryning eller skymning, invid mossarna kan du få se älg eller under april-maj orrspel. Har du tur kan du i skogen intill se tjäder. Vid Djurholmamossen finns ett strövområde med observationstorn, rast- och grillplatser.

Människans galopperande behov av bränsle och timmer under de senaste århundradena syns tydligt på Hallandsåsen. Fram till 1600-talet var den täckt av lövskog. Det plockades, sågades och höggs, och allt som återstod var åsens kala flint. Under 1800-talets slut började ljunghedarna återbeskogas och idag är en stor del av åsen skogklädd. I det nutida vida granhavet finns öar med åsens ursprungliga skog.

På branta och svåråtkomliga platser har generationer av lövträd avlöst varandra. Skåneleden passerar flera av dem.

Gammelskogen i Vallåsens naturreservat och den rakstammiga bokskogen vid Klintahallar är några. De otillgängliga platserna har utvecklats fritt. Här finns trädstammar i olika förmultningsskeden. I dessa stammar myllrar det av liv - mossor, lavar, svampar och insekter.

Skåneleden passerar strax intill Hallands högsta punkt, Högalteknall. Högsta punkten är ett militärt skyddsområde.

Kliv in i en nära tretusen år gammal gravhög - Lugnarohögen vid Bondåkra. Upplev mötet mellan nutid och bronsålder. Via en underjordisk gång når du ett gravrum med en unik skeppssättning. För information om öppettider och guidningar kontakta Turistbyrån i Båstad eller Laholm.

I området kring Ekered finns många lövträd med vida och praktfulla trädkronor. De berättar att de vuxit upp i ett öppet landskap, omgivna av åkrar, ängar och hagmarker. Stengårdsgårdar och odlingsrösen avslöjar att jorden tidigare brukats. Vissa åldriga lövträd är rika på mulm, murken inre ved. När en gren brutits av, kan det bildas mulm i skadan. Den är viktig för flera insektsarter och mulmrika platser blir snabbt fyllda av småkryp. Efterhand utvecklas håligheter som blir lämpliga boplatser åt häckande fåglar, bålgetingar, bin eller fladdermöss. Här finns också en fager glänta, en ängsmark där gräs och örter slås med lie.

Åkrar och ängar låg på inägomark som omgav byn och avgränsades av gårdsgårdar mot utägomarken där djuren gick på bete. Ängen gav foder åt djuren som i sin tur gav mjölk, kött och näringsrik gödsel till åkrarna. Åkrarna gav mat åt människan. Uttrycket "äng är åkers moder" berättar om ängens betydelse. Bondens omsorgsfulla skötsel av ängen bidrog till att det utvecklades en mycket artrik flora. Likt skogens eget smycke gnistrar gläntan av guldgult under maj och juni. Det är de gyllene knölsmörblommorna som blommar. En svag saffransdoft stiger från ängens orkidé, Jungfru Marie nycklar.

Text: Cia Larsson